

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueneuvottelu

Aika: 12.1.2022 klo 9.00 – 12.00

Paikka: Teams

Alueen edustajat

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Minna Korkiakoski-Västi, toimitusjohtaja, Soite

Eija-Liisa Heikkilä, henkilöstöjohtaja, Soite

Ritva Jämsä, toimialajohtaja, Soite

Eija Kellokoski-Kari, muutosjohtaja, Soite

Tanja Witick, erityishuoltopiirin johtaja, Soite

Pasi Hämäläinen, talousjohtaja, Soite

Kalle Tornberg, tilastoanalyttikko, Soite

Andreas Blanco Sequeiros, toimialuejohtaja, Soite

Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalijohtaja, Soite

Pelastustoimen toimiala

Jaakko Pukkinen, pelastusjohtaja, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos

Ministeriöiden edustajat

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja

Veli-Mikko Niemi, osastopäällikkö, STM, varapuheenjohtaja

Taina Mäntyranta, johtaja, STM

Jussi Lind, erityisasiantuntija, STM, sihteeri

Minna Lohtander, erityisasiantuntija, STM

Antto Korhonen, neuvotteleva virkamies, VM

Janne Koivukoski, pelastusneuvos, SM

Linda Viitala, johtava asiantuntija, SM

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen arviointipäällikkö asiantuntijana

Vesa Syrjä, kehittämispäällikkö, THL

OSA 1 klo 9.00 – 9.30

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden.

2. Läsnaolijoiden toteaminen, asialistan hyväksyminen ja neuvottelujen tavoitteiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat ja hyväksyttiin asialista. Tämän vuoden neuvottelut ovat harjoitusneuvottelut, joissa kuitenkin jo noudatetaan vahvistettuja lakeja. Hyvinvointialueneuvottelujen fokus on järjestämistehtävän siirtymisessä ja uudistuksen toimeenpanossa.

Neuvottelujen tarkoituksena on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021) 24 § mukaan ja pelastustoimen järjestämistä koskevan lain (613/2021) 10 § mukaan yhteisen tilannekuvan tarkastelu ja hyvinvointialueen järjestämistehtävän strategisen tason ohjaus sosiaali- ja terveydenhuollon/pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet huomioiden sekä ministeriöiden ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön edistäminen. Neuvotteluissa seurataan ja arvioidaan hyvinvointialueen järjestämistä vastuu toteutumista. Niissä käsitellään hyvinvointialueen sosiaali- ja

terveydenhuollon/ pelastustoimen järjestämisen tavoitteita sekä niitä tukevia toimenpiteitä. Ohjaavat ministeriöt voivat tarvittaessa antaa hyvinvointialueelle järjestämistä koskevia toimenpidesuosituksia. Tämän vuoden neuvottelut keskittyvät toimeenpanoon: alueen valmistautumiseen järjestämisvastuun siirtoon.

3. Alueellinen puheenvuoro

Alueellisen puheenvuoron piti toimitusjohtaja Minna Korhiakoski-Västi. Alueen valmistelua tehdään oman henkilökunnan toimesta ilman erillistä lisäresurssia, mikä on edellyttänyt henkilökunnalta merkittävää venymistä. Käytännössä kehittämistyötä voi luonnehtia jatkoksi samalle työlle, joka on ollut käynnissä jo viiden vuoden ajan kuntayhtymän perustamisesta lähtien. Soten ja Pelan välinen yhteistyö on valmistelun aikana ollut sujuvaa. Strategian valmistelun pohjalla on Kestävä Soite ohjelma sekä pelastustoimen palvelutasopäätös, tavoitteena ehyt ja sujuva siirtymä uuteen hyvinvointialueeseen. Hallintosäännön valmistelu on käynnistynyt, tämän hetken jatkoselvittelyssä lautakuntia on tulossa lakisäätöisten (aluevaalilautakunta, ruotsinkielinen lautakunta) lisäksi neljä. Kruunupyyn osalta lähtökohta on, että Pohjanmaa kantaa vastuun palvelujen järjestämisestä. Valmistelu Pohjanmaan kanssa on ollut hyvähenkistä ja vastuunjako selvillä, joskin kokonaisuuteen sisältyy paljon erillisiä selvitettäviä yksityiskohtia. Pelastustoimen osalta tapahtuvat rajojen muutokset aiheuttavat paljon työtä. Soiten kuntaverkostot ovat jo vanhastaan tiiviit, mikä tulevaisuutta silmällä pitäen on arvokas asia siirryttäessä kuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön.

OSA 2 klo 9.30 – 10.55

4. Alueen valmistelun ja toimeenpanon tilanne hallinnon, sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen näkökulmasta

4.1 Tilannekuva, nostot huolenaiheista

Jussi Lind esitteli joulukuun tilannekuvan. Tilannekuva pohjautuu alueen itse tekemään arvioon. Valmistelu on kaikilta osin edennyt alueella erinomaisesti. Tietynasteinen resurssiriski on tunnistettu valmistelutyössä, kun valmistelua tehdään oman toimen ohessa. ICT:n osalta resurssien saatavuuden ongelmat on tiedostettu.

4.2 Kustannuskehitys ja investoinnit

Keski-Pohjanmaan sote-palvelujen nettokäyttökustannukset ovat keskimääräistä suuremmat. Kustannukset ylittivät maan keskiarvon lähes kaikissa tehtäväkokonaisuuksissa. Kustannukset ovat kuitenkin nousseet 2016–2020 hieman keskimääräistä vähemmän. Ikääntyneiden palvelujen ikäryhmään suhteutetut kustannukset maan. Lasten, nuorten ja perheiden ikäryhmään suhteutetut kustannukset maan pienimmät.

Valtakunnallisesti pelastustoimen käyttökustannusten reaalin kasvu on ollut lineaarista. Pelastustoimen käyttötalouskulujen reaalin vuosimuutos on ollut kuntien peruspalveluiden hintaindeksin vuosimuutosta suurempaa.

Väestön ikärakenteen muutoksiin pohjautuvien THL:n ennustelaskelmien mukaan Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvun ennakoitaan vuosina 2020–2030 olevan keskimäärin 1,1 % vuodessa (koko maassa 1,4 %). Investointien osalta ei Keski-Pohjanmaan tilanne useita muita alueita parempi, ei ole tehtynä sellaisia merkittäviä investointipäätöksiä, jotka ovat rajoittamassa alueen taloudellista liikkumatilaa. Palkkojen osalta alueella ei ole enää suuria harmonisointitarpeita.

4.3 Tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen

Keskeiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät on yhtenäistetty. Soite on mukana 7 sairaanhoitopiirin yhteenliittymässä, jossa kehitetään erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmää. Soite mukana myös UNA-yhteistyössä sekä osakkaana Esko Systems Oy:ssä. Tietojohtamisessa on jo hyvää perustaa ja osaamista. Vuonna 2020 keskiössä on ollut tietojohtamisen edellyttämien ohjelmistopäivityksien toteuttaminen. Vuonna 2020 otettiin käyttöön tiedon jakamisen kanava sekä yhdenmukaistettiin kirjaamiskäytännöt.

Siirtyminen erillisiin osioihin

OSA 3 klo 11.00 – 12.00

5. Erilliset osiot: sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimi

5.1. Sosiaali- ja terveydenhuolto

Osallistujat:

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
Veli-Mikko Niemi, osastopäällikkö, STM, varapuheenjohtaja
Taina Mäntyranta, johtaja, STM
Jussi Lind, erityisasiantuntija, STM, sihteeri
Minna Lohtander, erityisasiantuntija, STM
Antto Korhonen, neuvotteleva virkamies, VM
Minna Korkiakoski-Västi, toimitusjohtaja, Soite
Eija-Liisa Heikkilä, henkilöstöjohtaja, Soite
Ritva Jämsä, toimialajohtaja, Soite
Eija Kellokoski-Kari, muutosjohtaja, Soite
Tanja Witick, erityishuoltopiirin johtaja, Soite
Pasi Hämäläinen, talousjohtaja, Soite
Kalle Tornberg, tilastoanalytikko, Soite
Andreas Blanco-Sequeiros, toimialuejohtaja, Soite
Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalijohtaja, Soite

Vesa Syrjä esitteli THL:n asiantuntija-arvion pohjalta alueen palveluhaasteita. Keski-Pohjanmaa on väestöltään maan pienin hyvinvointialue. Väestöennusteessa väestömäärä jonkin verran vähenee, vaikka syntyvyys on maan suurinta. Ikääntyneen väestön määrä kasvaa nopeasti. Väestön terveys ja hyvinvointi ovat lähellä maan keskitasoa. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Soite on vuodesta 2017 alkaen järjestänyt alueen kahdeksan kunnan sosiaali- ja terveystalouden palvelut. Hallinnollinen integraatio toteutettu – toiminnallisessa integraatiossa vielä tekemistä. Alueen palveluverkko on asukaslukuun nähden tiheä. Alueella on vajetta sote-alan ammattilaisista. Erityisesti sosiaalityöntekijöiden ja psykologien rekrytointitilanne hankala. Kuntayhtymän taloustilanne haastava – talouden sopeutusohjelma on käynnissä.

THL:n asiantuntija-arvion mukaan ikääntyneiden palveluja käytetään paljon – sekä raskaita että avohuollon palveluja. Palvelurakennetta on kevennetty – työ jatkuu ja ikääntyneiden määrä kasvaa. Kotiin annettavia palveluja tuetaan mm. kotisairaalalla, teknologisia apuvälineillä ja henkilöstön joustavaa liikkuvuutta lisäämällä. RAI-järjestelmää käytetään laajasti, mikä tukee asiakas- ja palveluohjausta.

Alueen puheenvuoroissa todettiin, että asiantuntija-arvion johtopäätökset vastaavat alueen omaa käsitystä asioiden tilasta. Ikääntyneiden palvelujen kustannuksia nostavat paitsi kattavat palvelut, myös toimipisteverkko, joka on tiheä. Ikääntyneiden palveluissa tarkastelussa ovat myös erityisesti

asumisen ratkaisut sekä kuntoutusosaamisen kehittäminen. Tavoitteena se, että ihmisten asuminen omassa mahdollistuisi mahdollisimman pitkään.

THL:n asiantuntija-arvion mukaan lasten, nuorten ja perheiden palvelujen osalta tarve kasvaa, mutta käyttö jää silti alle maan keskitason. Palvelujen käyttö ja kustannukset ovat maan alimpia. Avopalveluihin ja sähköisiin palveluihin on panostettu ja palvelurakennetta kevennetään edelleen. Aikuissosiaalityö ja TYP-palvelujen osalta työttömyys on alueella keskimääräistä vähäisempää ja aikuissosiaalityön palvelut ovat toteutuneet keskimääräistä paremmin. Suunnitelmallista sosiaalityötä ja sosiaalista kuntoutusta on vahvistettu. Perusterveydenhuollon vastaanotto toiminnan osalta saavutettavuus on suuri mutta saatavuus keskimääräinen. Toimintaa uudistetaan sähköisten ja etäpalvelujen laajentamisella ja moniammatillisilla tiimeillä.

Alueen puheenvuoroissa todettiin, että alueella tavoitteena on tarkastella palvelujen verkkoa, ei fyysistä palveluverkkoa. Etä- ja sähköiset palvelut sekä liikkuvat palvelut varmistavat palvelujen saatavuutta. Ministeriö pitää lähtökohtaa erittäin perusteltuna. Todettiin, että tiivis yhteistyö alueen ja ministeriön kesken vie asioita eteenpäin.

5.2. Pelastustoimi

1) Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2) Osallistujien toteaminen

Todettiin osallistujat.

3) Pelastustoimen palvelutason arviointi

Toimintavalmiusajat toteutuvat pääsääntöisesti toimintavalmiusohjeen osoittamien tavoitteiden mukaisesti, kun tilannetta tarkastellaan riskiruutukohtaisella toteumalla. Puutteet ovat yksittäisiä ja satunnaisia.

Palotarkastusten määrällisiin tavoitteisiin on yleensä päästy. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna vuonna 2020 kuntien välille muodostui poikkeuksellisesti hajontaa, mikä johtui henkilöstövajeesta. Asuinrakennusten omavalvonta on toteutunut odotettua paremmin. Palautusprosentti on ollut noin 90, mikä kertoo ihmisten sitoutumisesta asiaan. Kerros- ja rivitalojen osalta asiaan vaikuttaa todennäköisesti pelastuslaitoksen tekemä yhteistyö isännöitsijöiden kanssa.

Osassa pelastustoimen suunnitelmia on puutteita. Resurssipulan vuoksi niiden päivittämistä koskevassa aikataulussa on haasteita pysyä.

Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos on tehnyt laajaa yhteistyötä varautumisessa alueen kuntien kanssa.

4) Hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanon tilanne

Hyvinvointialuevalmistelut ovat sujuneet hyvin. Ongelmana on rahoituksen riittävyys. Keski-Pohjanmaa on pieni alue, mutta sillä on samat velvoitteet kuin isoilla toimijoilla.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä Keski-Pohjanmaan alueelta siirtyy kolme kuntaa Pohjanmaan alueelle. Siirrosta aiheutuu ylimääräistä työtä myös Keski-Pohjanmaan alueelle. Asukkaille on kerrottu, että he saavat palvelut hyvinvointialueesta riippumatta.

Osaavan henkilökunnan saaminen erityisesti asiantuntijatehtäviin on Keski-pohjanmaan alueella ollut haastavaa. Myös ICT-osaajia tarvitaan. Alueella on jatkossakin 13 pelastusasemaa. Uusia asemia ei voimassa olevilla resursseilla pystytä perustaa.

Alueella on isoja Seveso-kohteita, joihin liittyy valmiussuunnitelmat ja harjoitukset. Ne ovat eri kokoluokan asioita kuin I ja II -riskiruudut ja aiheuttavat haasteita kokonaisuudessa.

Työaikamääräysten muuttumisen vuoksi Keski-Pohjanmaalla ei ole käytössä varallaoloa. Lähtörahaa on korotettu, millä on vaikutuksia budjettiin.

5) Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

6. Tilaisuuden päätös

Erillisosiot päättyivät klo 12.00.